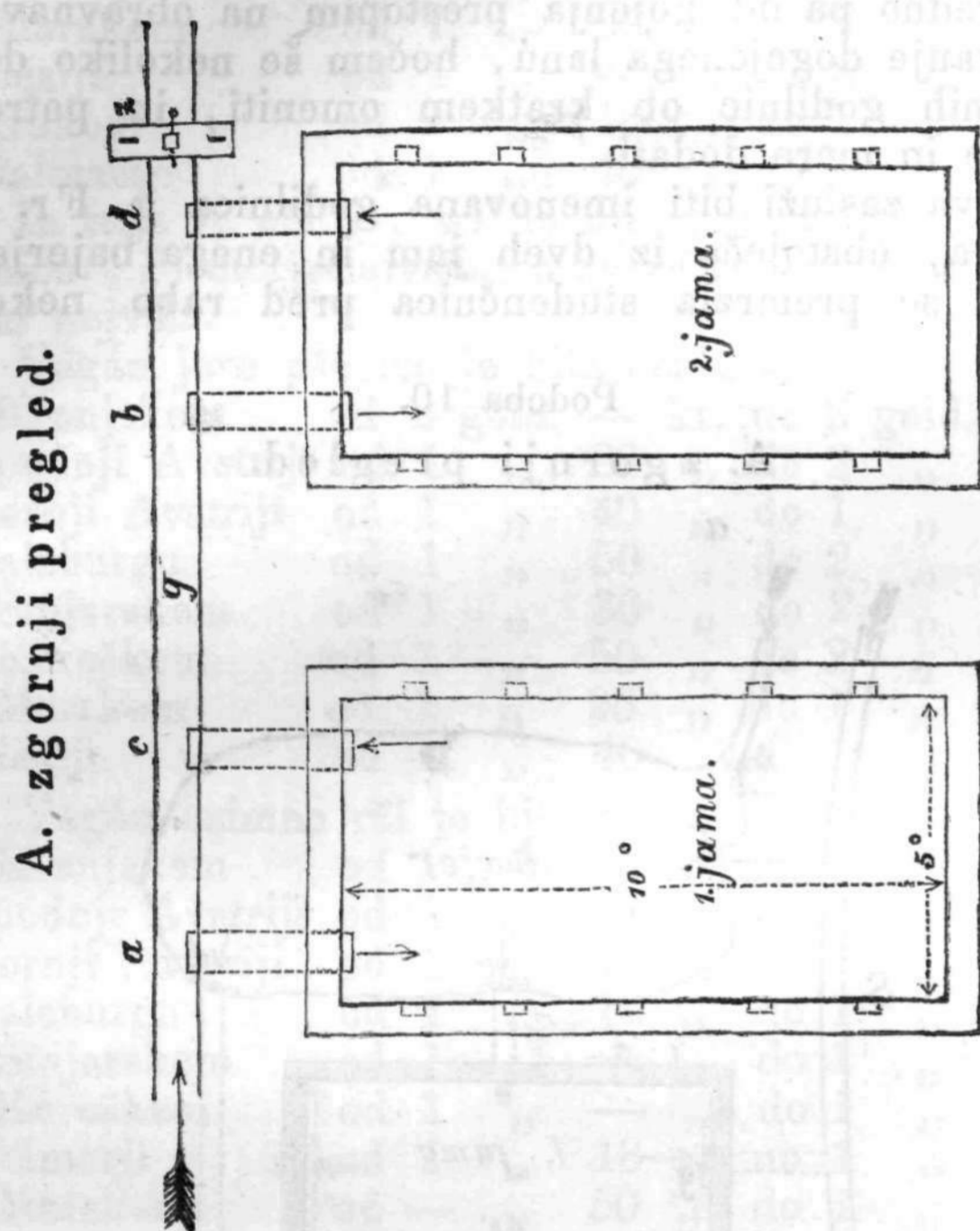

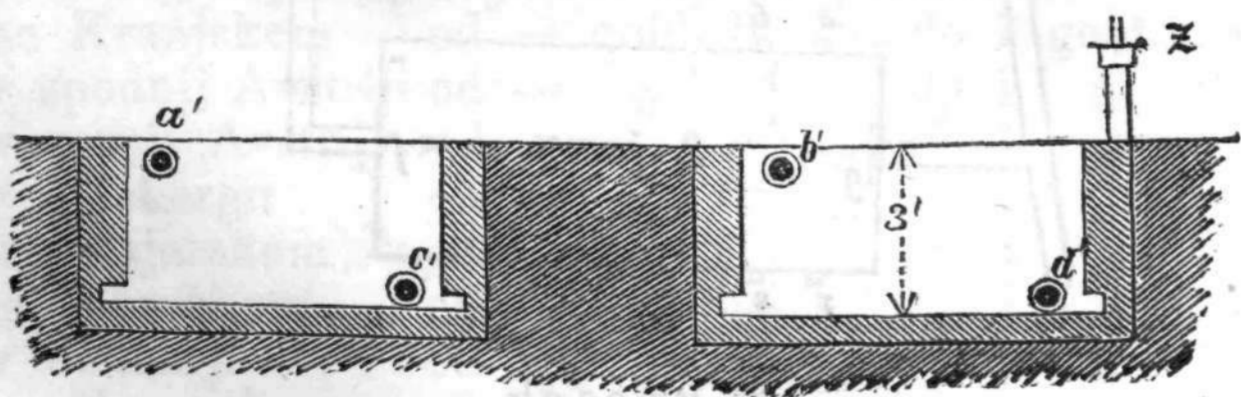
5', 7', so naznanjene prve po 4 in do 5 palcev globoke luknje za tramiče, na ktere se deske pribijejo.

Godilnica Schönberške kmetijske in predivo izdelovalne šole obstoji iz dveh jam; bajerja ne potrebuje, ker voda ni studenčnica, ampak oteklica bližnje 22 orlov velike bledilne senožeti, ktera se zavoljo dolzega in počasnega teka že sama na sebi zadosti ogreje. Opomniti pa moram, da sledeča podoba nikakor ne predočuje godilnice v takem stanu, v kakoršnem se resnično iznajde; ampak le v takem, v kakoršnem bi se mogla iznajti, kajti zanemarjena je tako, da se v eni jami kar nič goditi ne more, v drugi pa le za silo v 4 že narejenih kadéh; pol je služi za namakovanje borovih cevi. Tako zanemarjena godilnica pa gotovo ni na čast predivoizdelovalni šoli.

Podoba 11.

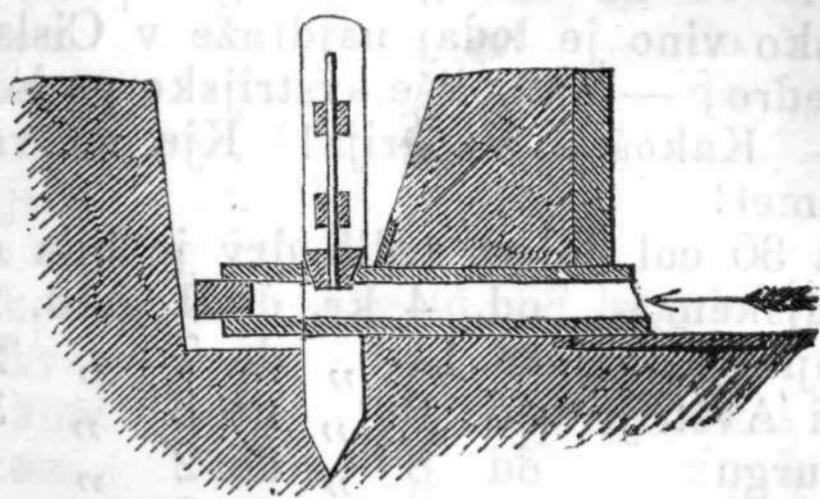
B. presek.

Ako se hočete obedve jami napolniti, je treba napeti vodo v graben *g* s pomočjo zapornice *z z'*, da ga popolnoma napolni. Graben je 3 čevlje in 8 palcev globokeji kakor jami. Voda naraste potem, ko se je napela do cevi *a a'* in *b b'*, ktere graben z jamo vežejo, in potem se začnejo tudi te polniti. Cevi *c c'* in *d d'*, kateri za izpust vode služite, ste med tem od zunaj zamašeni. Da se jami zopet izpraznijo, ni treba drugzega kakor zapornico vzdigniti in cevi *c c'*, *d d'* odmašiti. Večkrat je potrebno samo eno jama napolniti in drugo prazno pustiti, ali pa tudi nasprotno. Da se to lahko opravi, treba je izpuštilne cevi *c c'* — *d d'*, kakor tudi napeljavne *a a'* in *b b'* z zamaški prevedeti. Da ni treba, ko se izpuštilni zamaški odmašavajo ali pa zamašavajo, vselej po vodi bresti, se lahko zamaški vrh cevi namesti na konci napravijo in z dolgim ročem prevedijo. Roč se zopet lahko tako primeri, da pri vsa-

kem zamaševanju sam od sebe naravnost v luknjo pade, na primer tako-le:

Podoba 12.

Lahko bi še več družih drugače osnovanih godilnic priobčil, vendar mislim, da bi bilo to odveč saj si vsak svojo godilnico po danih dveh izgledih in ugodnih okolščinah lahko tako napravi, kakor mu ravno najbolj kaže.

S tem sem z gojenjem lanú pri koncu. Prestopimo tedaj k izdelovanju prediva.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* „Nova zaloga kranjskih čbel“ se imenuje naprava, ki se bo 1. maja t. l. začela na grajščini pl. Fr. Lan-gerja v Pogančah blizu Novega mesta na Dolenskem pod vodstvom onega g. Portmana, ki je poprej skozi 18 mesecev v službi bil pri baronu Rotschütz-u v Višnjigori. Namen te naprave je s kranjskimi čbelami, ki jih Nemci zelo čislajo, kupčevati po svetu. Gosp. Portman razglša v posebnih pismih ceno kranjskih čbel od aprila meseca do konca oktobra. Cena jim je tako visoka, da privoščimo gosp. Portmanu prav veliko kupca v tujih deželah, kajti če jih prodá prav obilo, bode jih tudi našim čbelorejcem plačeval drago, in tako bodo oni na dobičku in pa on. Če, na priliko, od meseca junija do konca avgusta eno plodno matico s 3 funti družih čbel na tuje proda od 7 do 8½ gld., cel kranjsk panj pa s satovjem in medom od septembra meseca do konca oktobra po 9 gld., dobra bode kupčija! Portman prodaja tudi panjove po svoji iznajdbi s satovjem, medom in čbelami po 16 gold.

* *Vlada, ktera zná dobro gospodariti.* Angleška vlada, kakor se razvidi iz proračuna za letošnje leto, tako dobro gospodari, da bode prihranila (prišparala) to leto enajst milijonov gold. Razen tega bode angleško ministerstvo mornarstva prihranilo do 8 milijonov goldinarjev.

* *Slaba letina pretí tudi na Hrvaškem.* V varaždinskih gorinah je trte veliko pozéblo; kaže se, da je tretjina propala. O ozimnem žitu, posebno pa zarad rži čujejo se še huji glasi; večidel so jo morali podorati in z jarino zasejati.

Zgodovinska črtica.

Odkod klic „hurrah“.

V časniku „G.“ se bere sledeče: Pri narodnem preseljevanju v starodavnih časih so Germani (Nemci) kričali „hara“; brž ko ne je v vzhodnih deželah v boji s Slovani, Huni in Avari klic „hara“ se premenil v „wara“; po križanskih vojskah sta se v vojski nemških konjnikov med družimi klici slišala klica „hara jo“ in „warra wei“. Iz „hara“ izvirajo lovski klici „hala“, „halo“ in „hali“. Trume prostih vojakov (Lanzknechte) so kričale „herra her“. V 30letni vojski so nemški zastavniki vpili „hoscha“. V začetku našega stoletja je klic „hurrah“ iz ruske armade se med prusko za-

plodil, in zdaj so Nemci spet svoj starodavni vojni klic sprejeli, kterege so si Rusi od Germanov izposodili. Opomniti je, da se je klic „hurrah“ tudi v 7letni vojski mnogokrat čul in sicer v krdelih cesarskih slovenskega rodú; kričali so „hurraj“, to je „v raj“ (paradiž); ta klic se menda bolje vjema z ruskim „hurrah“ kakor s starogermanskim „harra“.

Jugoslavenstvo.

* Jugoslavenska akademija v Zagrebu je ravnokar izdala 10. svojo knjigo pod naslovom: „Rad jugosl. akad. znanosti i umjetnosti“, ktera obsega dva obširna članka: enega od S. Ljubića „o Markanturu Dominisu Rabljaninu“, družega od dr. Fr. Račkoga „Bogomili i Patareni“ (drugi del.)

* Od knjige: „Časovi književne zabave“, ki jo izdaja Velimir Gaj v Zagrebu, prišla sta nedavno na svitlo 5. in 6. zvezek. Med družimi članki zanimajo nas osobito „Poviestne crtice o narodnom kazalištu u Zagrebu“, ki jih je izdajatelj posnel iz svojih zapiskov. V teh črticah, ki segajo od 1848. do 1860. leta, popisuje on po imenu vse gledališčine igre, ki so se predstavljale na zagrebškem narodnem gledališču, in kaže mnogo „discrimina rerum“ tega gledališča. Ves repertoar je zapisan v zgodovinske te črtice, ki so zares jako zanimive — in to še posebno nam, ki stojimo v prvem letu, kar se je slovenski dramatiiki odprlo — javno deželno gledališče v Ljubljani. Iz mnozega obzira priporočamo tedaj zvezek 5. in 6. V. Gajeve knjige „Časovi književne zabave“ ljubljanskemu dramatičnemu društvu.

Lepoznanski del.

Smrt Smail-Age Čengića.

Po Ivanu Mažuranić-u, poslovenil Janez Bilc.

(Dalje.)

IV.

Harač.

Gacka polje, lepo ti si,
Kedar glada ni v tebi,
Glada ljutega in siromaštva!
Al te danes stisnili so revno
Krvni moži in orožje svetlo,
Bojni konji, belkasti šotori,
In železje, in verige grozne.

Kaj možje, kaj hoče orožje svetlo,
Kaj li konji? ino kaj šotori?
Kaj orožje? kaj verige grozne?
Smail-aga zbira krvni harač *)
Tam po Gackem in okoli njega.
Sredi polja je razpel šotore,
Razposlal je haračlije **) ljute,
Haračlije, volki jih izjedli,
Ter cekin od glave rúmen išče,
Tolstega od ognja išče ovna.
In za harem si devico išče.

Haračlije jezdijo od iztoka,
Rajo nago vlačijo na repih;
Haračlije jezdijo od zapada,
Rajo nago vlačijo na repih;
Jezd'jo zmaji s severa in juga,
Rajo nago vlačijo na repih.

*) Harač = davek, ki ga raja (kristijan) Turkom plačuje.

**) Haračlija = nabiralec harača.

Raja revna z rokama na hrbtu
Na konopcu sled sledí konjičev.
Bog premili! kaj je raja kriva?
Al je kriva, da morí glád Turka?
Al je kriva, da slabost jih bije?
Kaj je kriva? — Kriva, da je živa,
In da nima, kar Turčinu treba:
Zlata r'menga ino bel'ga kruha.

Med tem aga z dobrim konjem
Pred šotorom se igraje
S sulieo oko bistro vadi,
In desnico hrabro uri.
Turke druge zdaj izmaga v skoku
Konja brzega, zdaj s sul'co,
Dober junak, da je človek taki!

Ko zagleda hlapce ljute,
Kakšen plen da mu peljajo,
Zaletí se kakor strela
Na rumencu, dobrem konju,
Ter dirjaje skušnje dela,
Z roko vrže ostro sulco.
Prvi vlaški glavi jo nameni.

Ali tudi dobremu junaku
Včasi hrabra roka ne zadene.
Zdaj hotela tako je nesreča.
Se spodtaknil brzi je rumenec,
Zažvižgala sulica je zvita,
Ter u krivem letu lahkokrila
Namest janca volka je zadela,
In Saferu, ki je vlačil vlaha *)
Reva luč iz glave je izbila.
Prhne oko na zeleno travo,
In Turčina črna kri oblije.
Turk zacvili, kakor kača ljuta;
Aga plane, kakor plamen živi:
Oj sramota takemu junaku
Zbirat harač, harača ne zbrati
Džilit **) vreči, cilja ne zadeti,
Kaj še Turke slepit' mesto raje,
Da se smeja mu kristjan hudobni.
Plane aga, kakor plamen živi;
Oj gorjé kaj bo od zdaj s kristjani,
Ker do zdajci so že krivi bili!

„Mujo, Haso, Omere, Jašare,
Brzo, psice, konje dobre
Po poljani zaigrajte,
Da kristjane vidimo dirjati!“
Rjuje aga, ko bik ljuti.

Hlapci brzi brzo poslušali.
Zaigrali po poljani konje.
Vpitje sliši hlapcev se na konjih,
Konjska podkev sliši se pod hlapci,
Vriš kristjanov sliši se za konji.
Prvi časek meniš, da pretekla
Lastavca bo raja, konje vile;
Drugi časek razločit' ne moreš,
Al hitreji konji so, al raja;
Tretji časek konji prehiteli
Revno rajo; ta zastajat' začne.
Da četrti časek pa pogledaš,
Revna raja padala na tla je,
Vlačijo po tleh jo konji brzi,
In po prahu in po blatu,
Izpod mesta Hektorove Troje,
Ko bogovi so jo zapustili.

*) Vlah = kristijan.

**) Džilit = sulica.